

**Pyhäjoen kunnan
varhaiskasvatuksen ja koulujen
kansainvälisyysstrategia**

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt	3
3. Arvot	4
4. Visio	5
5. Kansainvälisyys asenteina, uskalluksena, ymmärryksenä	6
6. Kotikansainvälisyys	6
7. Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys	7
8. Kansainvälinen liikkuvuus	7
9. Kansainvälisyyskasvatuksen toteutus eri luokka-asteilla	7
9.1. Varhaiskasvatus, esi- ja alkuopetus	8
9.2. Vuosiluokat 3-6	9
9.3. Vuosiluokat 7-9	9
9.4. Lukio-opetus	10
10. Seuranta ja arviointi	11

Lähdeluettelo: Kansainvälisyysstrategian laatimisen apuna käytetty materiaali.

LIITE 1: S2-OPS_luonnos

1. JOHDANTO

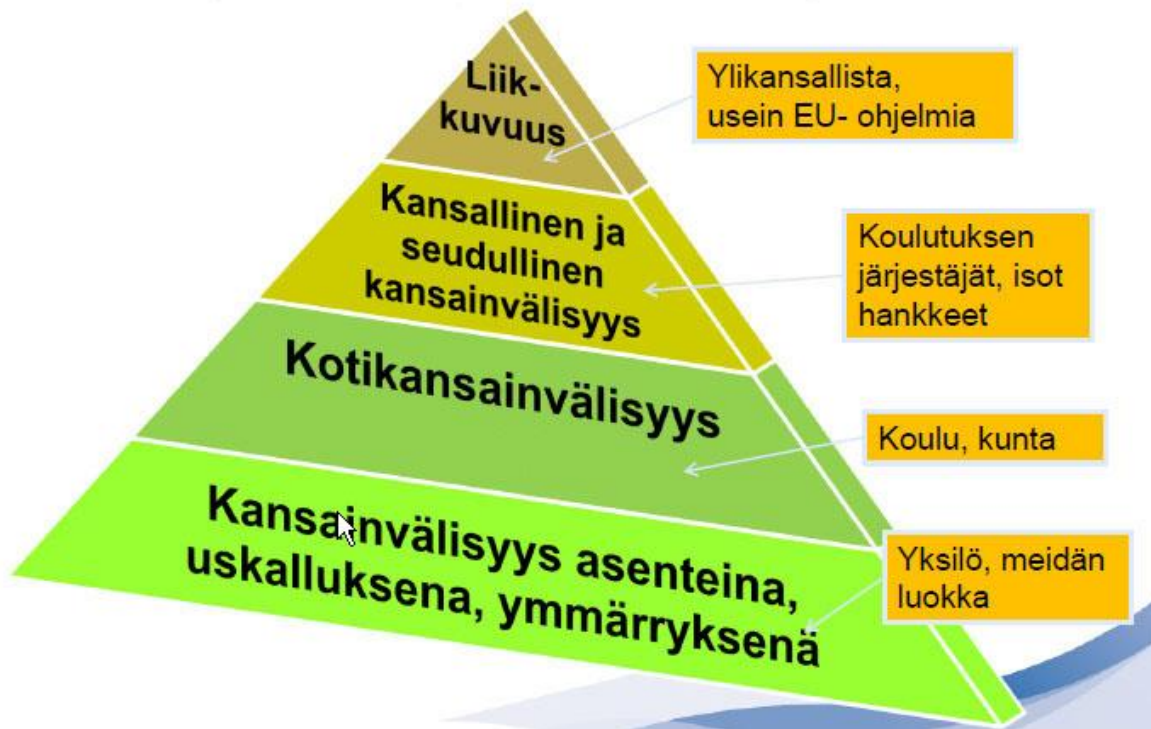
Pyhäjoki sijaitsee Pohjanlahden rannalla, Raahen ja Kalajoen kaupunkien välissä. Kunnan toimintaympäristö sijaitsee Raahe-Kalajoki-talousalueella. Pyhäjoen kunnassa työpaikat muodostuvat kunnan ja yksityisten tarjoamista palvelutyöpaikoista, metalli- ja puuteollisuudesta sekä maa- ja metsätaloudesta. Pyhäjoen kunnan asukkaat ovat olleet riippuvaisia naapurikuntien työpaikoista. Tämä näkyy alhaisena työpaikkaomavaraisuutena. Fennovoima Oy on päättänyt rakentaa ydinvoimalansa Pyhäjoen Hanhikivenniemeen. Tämän projektin uskotaan toteutuessaan tuovan työtä ja monenlaista uutta, kansainvälistä toimeliaisuutta kuntaan, kasvattavan väkilukua ja tuovan kuntaan myös kansainvälisiä perheitä.

Pyhäjoen kunnassa perusopetusta annetaan kolmessa kyläkoulussa sekä keskustassa sijaitsevassa yhtenäiskoulussa. Pyhäjoella toimii lisäksi yrittäjyyskasvatusta painottava lukio.

Opetussuunnitelmien perusteet velvoittavat kouluja rakentamaan kansainvälisyyttään, niin että se on yhdenvertaisesti kaikkien koulun toimijoiden hyödynnettävissä. Pyhäjoen kestävää kehitystä edistävä ja opetussuunnitelmaan perustuva kansainvälisyyspolku on rakennettu varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen siten, että siihen perustuvat oppimisprojektit ovat sopivia eri kouluasteille ja varhaiskasvatukseen. Kansainvälisyys edellyttää kulttuurien tuntemusta: kykyä ymmärtää muiden kulttuureiden erityispiirteitä ja kykyä toimia kulttuurisesti moninaisessa yhteisössä. Kansainvälisyyden perustana ovat oman kulttuuriperinnön tuntemus ja kulttuuri-identiteetin hahmottuminen. Kansainvälisyys on kansojen välistä vuorovaikutusta, mutta myös monikulttuurista ja yhteisöllistä - kulttuureiden ja yksilöiden välistä - vuorovaikutusta.

Pyhäjoen kunnan koulujen kansainvälisyysstrategian pohjana ovat Pyhäjoella virtaa 2030-kuntastrategia, Opetushallituksen antamat laatusuositukset koulujen kansainvälisyys-toiminnalle, Pyhäjoen kunnan opetussuunnitelma sekä opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vaatimukset koulujen kansainvälisyyskasvatuksen toteuttamiseksi.

Koulujen kansainvälisyyden tasot

Kaaviossa esitetyt tasot menevät osittain limittäin, ja useat kansainvälisyys- ja globaalikasvatuksen elementit voivat olla usealla tasolla yhtä aikaa. Jaottelu antaa koulujen toiminnalle rungon, jota on helppo päivittää lukuvuosittain vaihtuvien painotusten ja teemojen mukaan.

Pyhäjoen kunnan varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteinen kansainvälisyystiimi seuraa kansainvälisyysstrategian toteutumista, arvioi ja päivittää sitä yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Päiväkodit ja koulut voivat nimetä halutessaan kansainvälisyysasioista vastaavan opettajan tai opettajakunta voi vastata niistä yhdessä. Strategia ohjaa koulujen kansainvälisyystoimintaa osana opetussuunnitelmaa.

2. TOIMINTAKULTTUURI JA OPPIMISYMPÄRISTÖT

Pyhäjoen kunnassa kielten ja eri kulttuurien opiskelu nähdään ennen kaikkea kansainvälisyys- ja suvaitsevaisuuskasvatuksena. Koulun ulkopuolisen maailman huomioiminen edellyttää monipuolista kielitaitoa, jolloin kielen tuottamisen taidot korostuvat, ennen kaikkea vuorovaikutustaidot ja suullinen kielitaito. Kielten ja kulttuurien opettajina toimii koko ympäröivä yhteiskunta. Koulujen kielitietoista toimintakulttuuria vahvistetaan, ja tavoitteena on lisätä, kehittää ja monipuolistaa kielten oppimista varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa kehittämällä oppilaslähtöisiä, oppimiseen innostavia ja motivoivia toimintamalleja.

Pyhäjoen kunnan kieliohjelmassa A1-kieli on englanti. B1-kieli on kuudennella luokalla alkava ruotsi. Valinnaisina B2-kielinä tarjotaan saksaa ja espanjaa. Lukiossa voi opiskella näiden lisäksi (esimerkiksi etäopiskeluna) myös muita kieliä. Tavoitteena on lisätä kielten tarjontaa rakentamalla alueellista yhteistyötä. Kunnassa on hyvät valmiudet etäyhteyksien kautta

tarjottavaan kieltenopetukseen. Opiskelijoille pyritään tarjoamaan kieltenopiskelussa mahdollisuus jatkuvuuteen.

Varsinaista kieltenopetusta tärkeämpänä Pyhäjoen kansainvälisyysstrategiassa nähdään koulun mahdollisuus herättää lapsessa rohkeutta kaiken tasoisen kielitaidon käyttämiseen monipuolisissa vuorovaikutustilanteissa ja välineenä kansainvälisyyden kohtaamiseen.

Eri luokka-asteiden kansainväliset projektit, kansainvälinen yhteistyö sekä opettajien kansainvälinen koulutus ja job shadowing-vierailut ovat osa Pyhäjoen koulujen arkea. Mahdolliset kansainväliset oppilaat ja heidän kotouttamisensa ovat Pyhäjoen kouluille ennen kaikkea voimavara mutta myös kouluttautumista edellyttävä haaste. Kansainvälisyysstrategiassa pyritään luomaan toimintamalli, jossa pyhäjokiset lapset ja nuoret kokevat kansainvälisyyden luontevaksi osaksi omaa toimintakulttuuriaan ja oppimisympäristöään.

Pyhäjoen koulujen yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa kehitetään osana koulujen toimintakulttuuria. Pyhäjoella kansainvälistä toimintaa on mm. Pyhäjoen kunnan kulttuuritoimella, Pyhäjoen seurakunnalla, Lions Klubilla, 4H-yhdistyksellä ja Suomi-Venäjä -seuralla. Yhteistyön avulla eri sidosryhmien kanssa voidaan oppilaat osallistaa kansainväliseen toimintaan omalla koululla tai tarjota heille mahdollisuus kulttuurivaihtoon toisessa maassa. Kansainvälisyyttä kouluissa on mahdollista lisätä myös yritysvierailujen kautta Pyhäjoella toimivien kansainvälisten yritysten kanssa.

Henkilökunnan kouluttautuminen ja alueellisen, kansallisen ja kansainvälisen verkostoitumisen kehittäminen ovat kansainvälisyyskasvatuksen sisäistämisen ja toteuttamisen laadun kannalta olennaisen tärkeitä. Kunnan kieliohjelma tulee säilyttää laajana ja kaikkien tasa-arvoisesti saavutettavana, ja henkilöstön täydennyskoulutuksen tarpeet tulee huomioida myös maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kotouttamisen onnistumiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.

Opiskelijat ja huoltajat otetaan mukaan koulujen kansainvälisyystoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

3. ARVOT

Pyhäjoella eläminen on aina vaatinut ahkeruutta ja yritteliäisyyttä, oman ja toisen työn arvostamista, kunnioittavaa ja hyväksyvää suhtautumista uusiin ajatuksiin, ihmisiin ja ilmiöihin sekä sopeutuvuutta. Ihmiset ovat aina tukeutuneet toisiinsa.

Jokaisella on oikeus tasa-arvoiseen kohteluun, uskonnon ja omantunnon vapauteen, oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Ihmisoikeuksia määrittäviä keskeisiä asiakirjoja ovat YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus.

Opetus tukee opiskelijan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Se rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle ja ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Opetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Opiskelijan kasvussa tulee tukea yhteisöllisyyttä ja kasvua yhteiskunnan jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille valmiudet elämiseen Pyhäjoella, Suomessa ja maailmalla. Opetus huomioi paikalliset ominaispiirteet ja vahvistaa oppilaan paikallista ja suomalaista kulttuuri-identiteettiä, joka rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Oman kulttuuri-identiteetin rakentuminen

kasvattaa opiskelijoista aktiivisia toimijoita paitsi omassa kulttuurissaan myös monikulttuurisessa yhteisössä.

Koulujen toiminnassa on tärkeää taata kaikille opiskelijoille yhdenvertaiset oikeudet saada osallistua kansainväliseen toimintaan ja sen suunnitteluun omien edellytystensä mukaisesti. Tämä mahdollistetaan kotikansainvälisyyttä toteuttamalla. Suomalaista, paikallista ja monikulttuurista kulttuuriperintöä tuodaan esille koulun arjessa sekä erilaisten juhlien ja tapahtumien muodossa. Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa opetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Kansainvälisyyskasvatusta voidaan edistää lisäämällä yhteistyötä oman kunnan toimijoiden, lähikuntien, muun Suomen, Euroopan ja koko maailmaan kanssa. Koulujen hankkeisiin osallistuvat oppilaat ja henkilökunta valitaan läpinäkyvästi tasa-arvoperiaatteita noudattaen.

Pyhäjoen varhaiskasvatus ja opetustoimi antavat perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisevat toimimaan myönteisten muutosten puolesta. Opetuksessa kunnioitetaan erilaisista kulttuuri- ja kielitaustoista tulevia ihmisiä ja nähdään heidät yhteisön rikastuttajana, mikä näkyy koulun arjessa kaikkien tasavertaisena kohteluna. Opetuksessa huomioidaan mahdollisimman hyvin oppilaan erilaiset kiinnostuksen kohteet, arvostetaan erilaisia perhekulttuureja, varataan aikaa kohdata jokainen oppilas yksilönä ja kohdataan oppilas ystävällisesti ja arvostavasti tukemalla terveen itsetunnon kasvua.

4. VISIO

Pyhäjoella virtaa 2030-kuntastrategian visiossa Pyhäjoki tavoittelee hallittua kasvua ja kansainvälistymistä. Tämä nojaa siihen, että kunta hyödyntää mm. ydinvoimalahankkeen tuomat mahdollisuudet mutta samalla arvioi ja ennakoii kasvun mukanaan tuomia haasteita. Kasvulla tavoitellaan sitä, että uusille ja nykyisille pyhäjokisille voidaan kunnan kokoon nähden tarjota keskimääräistä parempi elämisen ja asumisen sekä yrittämisen toimintaympäristö.

Hyvän elämisen mahdollisuuksien takaaminen edellyttää yhteistyötä kuntalaisten, yrittäjien, järjestöjen sekä muiden verkostojen kanssa, niinpä Pyhäjoen kunta tukee kansalaisten aktiivista toimintatapaa. Vision toteuttamisen lähtökohtana on, että Pyhäjoki on vetovoimainen, hyvinvoiva ja vastuullinen. Nykyisellään kunta pyrkii turvaamaan asukkailleen hyvät ja monipuoliset peruspalvelut. Kansainvälisyyteen ja globaaliajatteluun kasvamisessa koulut ovat avainasemassa, ja kunnan koulutoimen tulee tarjota siihen riittävät resurssit. Kansainvälisyyskasvatuksella tuetaan kansainvälisen osaamisen kehittämistä ja kaikkien opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua kansainvälisyyteen.

Koulujen henkilökunta ja oppilaat omaksuvat yhä enenevässä määrin kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen liittyviä taitoja, kokemuksia ja myönteisiä asenteita. Teoilla ja toimilla ei ole merkitystä ainoastaan omassa yhteisössä vaan myös maailmanlaajuisesti. Kestävä kehitys on aktiivinen osa koulujen toimintakulttuuria.

Koulut ovat tiiviissä yhteistyössä koulun ympärillä olevien sidosryhmien kanssa, jotka osallistuvat koulujen kasvatustyöhön yhtäläisten arvojen pohjalta. Huoltajat pyritään saamaan aktiivisesti mukaan koulujen kansainvälisyyskasvatukseen.

Henkilökunta ja oppilaat pyrkivät aktiivisesti oppituntien puitteissa kontaktiin eurooppalaisten ja muualla maailmassa sijaitsevien koulujen kanssa ja tekemään yhteistyötä heidän kanssaan opetussuunnitelmiin sisältyvien aiheiden parissa. Kouluissa hakeudutaan ja osallistutaan kansainvälisiin hankkeisiin.

Peruskoulun käytyään oppilaat ymmärtävät oman kotiseudun merkityksen elämässään nähden samalla maailman erilaiset todellisuudet. Heissä on herännyt halu rakentaa oikeudenmukaisempaa, tasa-arvoisempaa ja ihmisoikeuksia kunnioittavaa maailmaa. Heillä on hyvä kielitaito ja valmiudet toimia yhteistyössä maailmanlaajuisesti eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevien ihmisten kanssa jatko-opintojensa aikana toisen asteen opiskelupaikoissaan.

5. KANSAINVÄLISYYS ASETEINA, USKALLUKSENA, YMMÄRRYKSENÄ

Kansainvälisyys yksilön tasolla on kaikkien koulussa työskentelevien saavutettavissa tasa-arvoisesti ja yhtäläisesti. Koulun kaikki oppilaat ja henkilökunta ja myös huoltajat otetaan mukaan toimintaan.

Kouluissa on paljon arkipäivän tilanteita, joissa kansainvälisyys toteutuu luonnollisesti vuorovaikutuksessa, jolloin asia sisäistetään asenteiden ja ymmärryksen tasolla. Joissakin päiväkodeissa ja kouluissa oppilaat ja henkilökunta ovat tekemisissä ja vuorovaikutuksessa päivittäin eri kulttuuritaustoista olevien henkilöiden kanssa, jolloin kanssakäymisen tilanteet mahdollistavat ja kasvattavat oppilaita kulttuurien ja tapojen moninaisuuden ymmärtämiseen ja hyväksymiseen. Kaikissa päiväkodeissa ja kouluissa henkilökunnalla on valmiudet ottaa vastaan kansainvälisiä vieraita ja näin mahdollistaa kulttuurien kohtaaminen.

Kansainvälisyys- ja kulttuurikasvatuksen teemoja voidaan käsitellä koulussa myös erilaisten juhlapäivien yhteydessä (esim. Kalevalanpäivä, tasa-arvon päivä, kansainvälinen rauhanpäivä, YK:n päivä, kansainvälinen naistenpäivä, Eurooppa-päivä ja Euroopan kielten päivä). Näitä päiviä voidaan huomioida niin yksittäisissä luokissa kuin koko koulun tasolla (esim. yhteisten teematapahtumien tai aamunavausten yhteydessä).

Kansainvälisyysjärjestelmät koulujen juhlat ovat osa toimintakulttuuria. Oppiaineiden opetussuunnitelmien sisällä kaikki oppilaat pääsevät osallisiksi erilaisista globaalikasvatuksen ja kestävä kehityksen teemoista. Näin kaikkien koulun toimijoiden asenteet, uskallus ja ymmärrys kansainvälistymiseen kehittyvät avoimempaan suuntaan.

6. KOTIKANSAINVÄLISYYS

Kotikansainvälisyys on kansainvälisyyttä omassa koulussa ja kunnassa. Kotikansainvälisyyttä toteutetaan oman koulun tiloissa ja lähiympäristössä avaamalla silmät ja korvat läsnä olevalle monikulttuurisuudelle ja kansainvälisyydelle. Kotikansainvälisyys voi olla myös tieto- ja viestintäteknologian mahdollistamaa virtuaalista yhteistyötä toisen maan koulujen kanssa, jopa yhteisenä opetuksena maiden välillä (esim. Opetushallituksen ylläpitämä eTwinning – ympäristö on helppo tapa tehdä yhteistyötä eurooppalaisten koulujen kanssa).

Koulut ovat valmiita vastaanottamaan vieraita paitsi kotimaasta myös eri maista ja kulttuureista: opiskelija- ja opettajaryhmiä sekä muita vierailijoita, vaihto-oppilaita ja -opettajia. Varhaiskasvatus ja opetustoimi hyödyntävät lähiympäristössä olevia mahdollisuuksia, joiden avulla voi tuoda eri kulttuureja oppilaiden ulottuville luonnollisella tavalla. Maahanmuuttajataustaiset oppilaat ja heidän huoltajansa voidaan integroida paremmin joukkoon luomalla heille mahdollisuuksia kertoa omasta kulttuuristaan kunnan päiväkodeissa ja kouluissa.

7. KANSALLINEN JA SEUDULLINEN KANSAINVÄLISYYS

Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys tapahtuu yhdessä lähiseudun ja muiden kuntien ja toimijoiden kanssa sekä yhteisissä kansallisissa hankkeissa. Kansallinen kansainvälisyys on käsitteenä uusi, mutta siihen liittyvä toiminta tuttua: tutustutaan kansainvälisyyteen tai kansainväliseen osaamiseen kotimaassa (esim. tehdään opettaja- ja oppilasvierailuja ja opintomatkoja eri maiden lähetystöihin ja kulttuurikeskuksiin, korkeakoulujen kansainvälisiin keskuksiin tai kielikouluihin tai tutustutaan kansallisesti merkittävien kansainvälisten yhteistyöverkostojen toimintaan). Opintovierailut ja -matkat soveltuvat etupäässä vanhemmille peruskoulun opiskelijoille ja lukiolaisille.

8. KANSAINVÄLINEN LIIKKUVUUS

Globaalissa maailmassa kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen on tärkeää ja tarjoaa kilpailuetua opiskelijoille, vastavalmistuneille, työntekijöille sekä yrityksille. Suomalaisen koulun on kyettävä kasvattamaan ja houkuttelemaan uuden aikakauden osaajia, joilla on kyky ja into toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa maailmanlaajuisesti.

Opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavan kansainvälisen osaamisen hankkimista voi tukea monin eri keinoin. Koulut voivat hyötyä rekrytoimalla Suomessa opiskelevia ja vastavalmistuneita ulkomaalaisia, mutta mitä vanhemmista opiskelijoista on kysymys, sitä tärkeämmäksi nousee myös heidän mahdollisuutensa kansainväliseen liikkuvuuteen. Pyhäjoen lukio tarjoaa tämän mahdollisuuden jokaiselle opiskelijalle.

Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelma tarjoaa opiskelijoille ja opettajille mahdollisuuksia kouluttautumiseen, opiskeluun tai harjoitteluun ulkomailla. Lisäksi ohjelma tarjoaa oppilaitoksille ja organisaatioille mahdollisuuden tehdä eurooppalaista yhteistyötä kansainvälisten kumppaniensa kanssa. Pyhäjoella Erasmus+ -ohjelmia käytetään säännöllisesti ja monipuolisesti niin opiskelijoiden kuin opettajienkin koulutuksessa, ja lisäksi sekä varhaiskasvatus että kaikki kouluasteet vastaanottavat vuosittain eurooppalaisia opettajia, jotka ovat job shadowing -ohjelmassa.

9. KANSAINVÄLISYYSKASVATUKSEN TOTEUTUS ERI ASTEILLA

Kansainvälisyyskasvatuksen teemoja ovat mm. ihmisoikeudet, rauhankasvatus, monikulttuurisuus ja kestävä kehitys. Globaalikasvatus korostaa maailmankansalaisen etiikkaa, maapallon resurssien rajallisuuden tunnustamista ja taitoa toimia viisaasti ja vastuullisesti globalisoituneissa toimintaympäristöissä.

Kansainvälisyyskasvatus on toimintaa, jonka tavoitteena on auttaa oppilaita ymmärtämään eri näkökulmia, kulttuureja ja todellisuuksia ja samalla kehittää oppilaiden halua toimia oikeudenmukaisemman ja kestävämmän maailman puolesta. Globaaliin vastuuseen kasvaminen on koko elämän kestävä prosessi. Vieraiden kielten ja kulttuurien opetus ja opiskelu on yksi, mutta luonteva ja olennainen osa kansainvälisyyskasvatusta. Jokainen opettaja on myös kielen ja kulttuurin opettaja.

Pyhäjoen kunnan kansainvälisyyskasvatuksen perusajatuksena on se, että omien juurien ja paikallisen kulttuurin tunteminen antaa hyvän pohjan kasvamiselle ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen. Kansainvälisyyteen liittyvien teemojen käsittely

laajenee ja syventyy ajatuksella "läheltä kauemmas" oppilaiden kasvun myötä. Kansainvälisyyskasvatus alkaa paikallisen kulttuurin ja omien juurien tuntemisesta erilaisten kulttuurien hyväksymiseen, edeten paikallisesta seudulliseen ja seudullista kansalliseen kansainvälisyyteen, päätyen kansainväliseen liikkuvuuteen.

9.1. Varhaiskasvatus, esi- ja alkuopetus

Kasvatus, opetus ja hoiva kulkevat varhaiskasvatuksessa käsi kädessä olipa lapsen ikä mikä tahansa. Lasta lähestytään kokonaisvaltaisesti huomioiden lapsen ikään liittyvät tarpeet. Ensimmäisinä ikävuosina hoito korostuu tarpeista suurimpana, kun taas varhaiskasvatuksen piirissä olevalle esikouluikäiselle kasvatus sekä opetus ovat yhä tärkeämpiä.

Kansainvälisyyskasvatusta toteutetaan esi- ja alkuopetusikäisten kanssa vahvistamalla oppilaan omien juurien ja lähialueiden tapakulttuurien tuntemusta. Varhaiskasvatuksen aikana kansainvälisyyskasvatus on erityisesti asennekasvatusta, uskallusta ja ymmärrystä siitä, että on olemassa erilaisia ihmisiä ja tapoja elää. Lapsen kanssa pohditaan mitä yhteistä ja samankaltaista kaikilla ihmisillä ja kulttuureilla on.

Kansainvälisyyskasvatuksessa hyödynnetään lasten omia kotikieliä ja taustoja mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi lastenkirjallisuutta voidaan valita luettavaksi kulttuurien näkökulmasta. Lisäksi Pyhäjoen kouluissa hyödynnetään Yhteispeli- ja KiVa-koulu -hankkeiden materiaaleja mm. tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen ja harjoitteluun.

Tavoitteena on herättää lasten kiinnostus ja uteliaisuus maailmassa olevia erilaisia kieliä ja kulttuureita kohtaan. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia herkistyä myös muille kuin omalle äidinkielelle esimerkiksi kielirikasteisen opetuksen tai kielisuihkutuksen menetelmin. Kieli on toiminnan, oppimisen ja viestinnän väline. Esi- ja alkuopetuksessa kieltä omaksutaan arkisissa viestintätilanteissa, ja toiminnassa korostuvat erityisesti keskustelu, draama, laulut, leikit, lorut ja pelit. Digitaaliset opetus- ja opiskelumateriaalit tukevat vieraisiin kieliin ja kulttuureihin tutustumista. Materiaalina voidaan käyttää esimerkiksi Rauman Kielitivolihankkeessa tuotettua Myllytonttu maailmalla -materiaalia.

Varhaiskasvatus on mukana Pyhäjoen koululaitoksen kanssa kansainvälisessä yhteistyössä vastaanottamalla opettajia job shadowing-vierailuille ja mahdollistamalla henkilökuntansa kansainvälisyyskoulutuksen.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan kieltenopetuksen varhentaminen alkaa 1.1.2020 koko maassa. Ensimmäisen vieraan kielen (A1-kieli) opetusta lisätään yhteensä kaksi vuosiviikkotuntia ensimmäisellä ja toisella luokalla. Varhennettuna kielenä Pyhäjoella opiskellaan englantia. Alkuluokilla pääpaino on hyödyntää lapsille luontaista kielellistä herkkyyttä ja toiminnallisen kieltenopiskelun avulla tukea kielten opiskelutaitojen kehittymistä. Kielikasvatuksessa korostetaan suullista kielitaitoa ja kuulon herkistämistä vieraan kielen äänneille sekä rohkaistaan lasta omaan ilmaisuun. Kielen muotoja voidaan tarkastella myös kirjoitetussa muodossa, mutta opetus ei keskity sanojen oikeinkirjoitukseen.

9.2. Vuosiluokat 3-6

Vuosiluokilla 3-6 kansainvälisyyskasvatuksessa korostuu kotikansainvälisyys, jolloin hyödynnetään kunnassa jo olevia kansainvälisiä toimijoita. Koululaiset tutustutetaan Suomen omiin vähemmistökulttuureihin (mm. saamelaisiin, suomenruotsalaisiin ja romaneihin).

Myös verkostoituminen eurooppalaisten koulujen kanssa mahdollistetaan. Tietotekniikka tarjoaa monia eri tapoja toteuttaa kansainvälisyyttä: voidaan esimerkiksi hankkia kirjeenvaihtoluokka eri maasta tai tuottaa aineistoa yhteiseen blogiin tai vlogiin jonkin eurooppalaisen luokan kanssa. e-Twinning -alusta tarjoaa mahdollisuuden kansainvälisten yhteistyökumppaneiden löytämiseen.

Kansainvälisyyskasvatuksen teemoista alakoulussa korostuvat rauhankasvatuksen ja kestävän kehityksen teemat, joita voidaan käsitellä kielten ja ympäristötiedon lisäksi esimerkiksi historian, uskonnon/elämäkatsomustiedon ja yhteiskuntaopin tunneilla. Eri oppiaineissa laajennetaan maailman tuntemusta kotimaan ulkopuolelle. Asioita käsitellään monipuolisesti oppiainerajojen yli ilmiöoppimisen keinoin.

Kirjaston kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi teemoihin sopivan kaunokirjallisuuden löytämiseksi. Opetuksessa voidaan hyödyntää mm. Maailmankoulun matkalaukkuja, joihin on koottu valmiita materiaaleja kansainvälisyyskasvatuksen toteuttamiseen. Eri kansalaisjärjestöjen nettisivut tarjoavat myös valmiita materiaalia ja järjestöiltä voi tilata vierailijoita koululle. Lisäksi Pyhäjoen kouluilla on käytössä Yhteispeli ja KiVa-koulu -materiaalit, joita hyödynnetään tasavertaisuuden opettamisessa. Yhteistyössä kunnan vapaa-aikatoimen kanssa voidaan perustaa kansainvälisyyskerho alakouluikäisille.

A1-kielen, joka on englanti, lisäksi Pyhäjoella opiskellaan B1-kielenä kuudennelta luokalta lähtien ruotsia. Kielten opiskeluun kuuluvat ennen kaikkea toiminnallisuus, kieli-identiteetin rakentaminen ja vuorovaikutustaitojen asteittainen kehittäminen. Ääntämisen, sanaston ja kielen rakenteiden opiskelun yhteydessä korostuvat olennaisina osina kyseisten kielialueiden kulttuurit ja traditiot.

Lisäksi voidaan tarjota kielisuihkutuksia ja erilaisia työpajoja muihin vieraisiin kieliin liittyen kaikille luokille. Joitain oppiaineita tai osia niistä voidaan opettaa myös kielirikasteisen opetuksen menetelmin. Oppilaita kannustetaan käyttämään vierasta kieltä rohkeasti myös muussa ympäristössä kuin kielten tunneilla.

Vuosiluokat 1-6 ovat mukana kansainvälisessä yhteistyössä vastaanottamalla opettajia job shadowing-vierailuille ja mahdollistamalla henkilökuntansa kansainvälisyyskoulutuksen kotimaassa ja EU-maissa.

9.3. Vuosiluokat 7-9

Yläkoulun kansainvälisyyskasvatuksen teemoista korostuvat ihmisoikeudet ja monikulttuurisuus, joille on luotu pohja jo varhaiskasvatuksessa ja alaluokilla, sekä rauhankasvatuksen ja kestävän kehityksen aihepiirit. Teemoja käsitellään eri oppiaineissa ja oppiainerajojen yli laaja-alaisina oppimiskokonaisuuksina. Asioita tarkastellaan globaalista näkökulmasta ja pyritään ymmärtämään oman toiminnan merkitys globaalissa mittakaavassa.

Yhteistyötä tehdään kunnan eri laitosten (mm. vapaa-aikatoimen, kirjaston, kirkon) kanssa sekä muiden toimijoiden kanssa (mm. järjestöt, yritykset). Opetuksessa hyödynnetään eri kansalaisjärjestöjen tarjoamaa materiaalia ja järjestöiltä tilataan vierailijoita ja asiantuntijoita kouluille. Koulussa järjestetään erilaisia teemaviikkoja tai -näyttelyitä kansainvälisyysasioihin

liittyen. Lisäksi Pyhäjoen kouluilla on käytössä Yhteispeli ja KiVa-koulu -materiaalit, joita hyödynnetään tasavertaisuuden opettamisessa.

Kotikansainvälisyyden lisäksi yläluokilla pyritään tutustumaan kansainvälisiin toimijoihin seudullisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Oppilaat osallistetaan esimerkiksi kunnassa vierailevien job shadowing-vierailuihin. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä myös vierailuja seutukunnan alueella toimiviin kansainvälisiin yrityksiin ja toimijoihin. eTwinning -alustan käyttö ja Erasmus+ -hankkeisiin osallistuminen mahdollistaa verkostoitumisen eurooppalaisten koulujen kanssa.

A1-englannin ja kuudennella luokalla alkavan B1-ruotsin lisäksi Pyhäjoella voi kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla opiskella valinnaisena B2-kielenä saksaa tai espanjaa.

9.4. Lukio

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018). Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (lukioasetus 810/2018, 4 §).

Pyhäjoen lukion kansainvälisyys perustuu jo varhaiskasvatuksessa, alku- ja perusopetuksessa luotuun pohjaan. Kaikki kansainvälisyyden tasot ovat käytössä. Pyhäjoen lukion kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteena on rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa hänen maailmankuvaansa sekä vahvistaa hänen valmiuksiaan eettisesti kestävään toimintaan maailmassa, jossa globaalin vastuun ymmärtäminen ja omaksuminen maailmantalouden näkökulmasta on tärkeää. Monikulttuuriseen toimintaympäristöön valmentautuminen ja kulttuurienväliset vuorovaikutustaidot nähdään keskeisinä tekijöinä jatko-opintoja ja ammattivalintoja tehtäessä sekä työelämään valmistautuessa.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, oppiaineiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Opiskelijoita ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja. Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin mm. niin, että hän voi hyödyntää muiden oppilaitosten ja korkeakoulujen opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Laaja-alaisen osaamisen alueista painotetaan erityisesti vuorovaikutusosaamista, yhteiskunnallista aktiivisuutta sekä globaali- ja kulttuuriosaamista. Näiden lisäksi Pyhäjoen lukio painottaa yrittäjyysosaamista, joka edellyttää yhteistyö- ja tiimitaitoja, globaalikansalaisen asennetta, kulttuuri- ja kielitaitoa sekä avointa kiinnostusta uusien mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Lukio-opinnoissa yhdistetään kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä. Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään kaikissa oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Tämä edellyttää kansainvälisyystaitoja. Kansallinen kansainvälisyys on käsitteenä uusi, mutta siihen liittyvä toiminta tuttua: tutustutaan kansainvälisyyteen ja kansainväliseen osaamiseen kotimaassa tekemällä esimerkiksi opettaja- ja oppilasvierailuja eri maiden lähetystöihin ja

kulttuurikeskuksiin, korkeakoulujen kansainvälisiin keskuksiin tai kielikouluihin tai tehdään yhteistyötä kansallisesti merkittävien kansainvälisten yhteistyöverkostojen kanssa.

Liikkuvuus ja hanketoiminta ulkomaille mahdollistetaan kaikille oppilaille ja koko opetushenkilökunnalle. Liikkuvuutta toteutetaan vuosittain kansainvälisissä projekteissa. Yhden- ja monenväliset projektit tukevat lukion yrittäjyys-, aktiivisuus-, ja kansainvälisyysnäkökulmasta. Kansainvälisyyttä toteutetaan sekä monissa projekteissa että osana eri kurssien sisältöä. Lukiossa tarjotaan myös erillisiä kansainvälisyyskursseja.

Pyhäjoen lukiolla on yhteistyökumppaneita paitsi Euroopassa myös Aasiassa ja Yhdysvalloissa. Pitkään jatkuneen Venäjä-yhteistyön uskotaan tarjoavan kilpailuetua opiskelijoiden työllistymisessä. Toimintamallina 2019 lukiolain edellyttämästä lisääntyvästä korkeakoulu- ja kansainvälisen osaamisen yhteistyöstä on muutaman suomalaisen lukion, joiden joukossa on Pyhäjoen lukio, ja Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen yhteistyö Sveitsin Cernissä sijaitsevan hiukkastutkimuksen huippuyksikön kanssa.

Pyhäjoen lukio on myös kunnan kansainvälinen kohtaamispaikka. Lukio tarjoaa kansainvälisille toimijoille koulutusympäristön, jossa voidaan toteuttaa täydennyskoulutusta monikulttuurisille kasvattajaryhmille. Lisäksi lukio toimii kansainvälisten hankkeiden monikulttuurisena kohtaamispaikkana opiskelijaryhmille. Lukio tukee vaihto-oppilastoimintaa ja kannustaa opiskelijoiden perheitä vastaanottamaan vaihto-opiskelijoita.

Lukion kieliohjelma pohjautuu kunnan kieliohjelmaan. Lukio tarjoaa mahdollisuuden jatkaa opiskelua peruskoulussa alkaneissa kielissä. Lukiossa pääsääntöisesti A1-kieli on englanti, B1-kieli ruotsi ja B2-kieli tai B3-kieli saksa tai espanja. Opiskelijalla on mahdollisuus opiskella verkkokursseina myös muita vieraita kieliä, kuten esimerkiksi venäjää, ranskaa, italiaa tai japania. Opiskelijan opetussuunnitelmaan voidaan myös sisällyttää valinnaisia kieliopintoja, jotka eivät yllä B3-tasolle. Tällaisina opintoina voivat olla lukiossa tai muissa oppilaitoksissa opiskellut kielten alkeiskurssit ja harvinaisempien kielten kurssit.

Kielenopetusta integroidaan muihin oppiaineisiin lisääntyvästi ja kokemusten tuomaan palautteeseen tukeutuen.

10. SEURANTA JA ARVIOINTI

Pyhäjoen kunnan kansainvälisyysstrategian toteutumista arvioidaan kevätlukukauden päättövaiheessa. Päiväkodit ja koulut arvioivat mitkä ja miten strategiaan kirjatut tavoitteet ovat toteutuneet sekä antavat palautetta asiasta Pyhäjoen koulujen kansainvälisyyskoordinaattorille/tiimille ja koulunjohdolle. Opettajakunta asettaa lukuvuosi-kohtaiset kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteet strategian pohjalta ja arvioi tavoitteiden täyttymistä. Arviointia strategian toteutumisesta voidaan pyytää myös oppilailta, muulta henkilökunnalta ja huoltajilta.

Lähdeluettelo

Kansainvälisyysstrategian laatimisen apuna käytetty materiaali.

http://www.oph.fi/download/138012_kansainvalisen_toiminnan_laatusuositus.pdf

http://www.polkka.info/kv_suunnitelma.html

<https://intoilua.wordpress.com/kehittamistoimintaa/kansainvalisyysstrategiat-ja-toimintasuunnitelmat/>

http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/23264_oph_KV_laaturkortit_fi_LOWRESLOPUL.pdf

Pyhäjoen kunnan opetussuunnitelma

http://www.pyhajoki.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/pyhajoki/embeds/pyhajokiwwstructure/17574_Perusopetuksen_opetussuunnitelma.pdf

Pyhäjoella virtaa 2030- strategiasuunnitelma

<http://dynasty.pyhajoki.fi/kokous/2017391-7-1.PDF>

Pyhäjoen virallinen kuntaesite

Tervetuloa yrittäjäksi Pyhäjoelle- esite

Valtakunnallinen opetussuunnitelma

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lukion_opetussuunnitelman_perusteiden_luonnos_14032019_1.pdf